

FIRTINA

İKİ NOVELLA

J.M.G. LE CLÉZIO

FIRTINA: İKİ NOVELLA

Özgün Adı: Tempête, Deux novellas

Yazar: J.M.G. Le Clézio

Genel Yayın Yönetmeni: Hüseyin Deniz Özcan

Fransızca Aslından Çeviren: Şirin Erkan Leita

Editör: Ayşe Saltıkalp

Son okuma: Buğra Öztürk

Sayfa Tasarımı: Bahar Kuru Yerek

Kapak Tasarımı: Elif Yıkamacı

Kapak Resmi: Georgiana Houghton, Glory Be to God, 1864 (ön kapak)

Georgiana Houghton, The Risen Lord, 1864 (arka kapak)

1. Baskı Kasım 2025

© Livera Yayınevi, 2025

© Éditions Gallimard, Paris, 2014

ISBN: 978-625-6663-62-6

Sertifika No: 51956

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla kaynak gösterilerek yapılacak kısa alıntılar dışında, bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni olmadan tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

Baskı ve Cilt

Metro Basım Hiz. A.Ş.

Yahya Kemal Beyatlı Cad. No. 94

Begos 3. Bölge, Buca / İzmir

Sertifika No: 70839

Livera Yayınevi Tanıtım Tic. Ltd. Şti.

2. İnönü Mahallesi Muzaffer Sokak No: 2/A B Blok No: 40

Narlidere / İzmir

E-posta: info@liverayayinevi.com

www.liverayayinevi.com

FIRTINA

İKİ NOVELLA

J.M.G. LE CLÉZIO

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN: ŞİRİN ERKAN LEİTAO

livera
yayınevi

J.M.G. Le Clézio, 1940'ta Nice'de doğdu. Nice Üniversitesi'nde edebiyat okuduktan sonra, yine edebiyat alanında doktora yapmıştır. J.M.G. Le Clézio küçük yaşlarından itibaren yazmayı hiç bırakmamıştır: şiirler, masallar, hikayeler, kısa öyküler yazmıştır. Bunlardan hiçbiri ilk romanı “Le Procès-verbal” 1963'te yayımlanana kadar basılmamıştır. Bu eser ona Renaudot Ödülü'nü kazandırmıştır. Ailesinin kökenlerinden, seyahatlerinden ve Amerindian kültürlerine olan derin ilgisinden etkilenen eserleri elliden fazla kitaptan oluşmaktadır. 1980'de “Désert” adlı romanıyla Fransa Akademisi tarafından Paul-Morand Büyük Ödülü'ne layık görülmüştür. 2008 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'nü almıştır.

Şirin Erkan Leitaö, 1972 yılında Ankara'da doğdu. Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olduktan sonra, Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Şan Bölümü'nde öğrenim gördü. Uzun yıllar Fransa'nın Ankara Büyükelçiliği Basın ve İletişim Bölümü'nde tercüman olarak çalıştıktan sonra, 2012 yılında Fransa'ya taşındı. Tatyana Moran'ın “Dün, Bugün” (İletişim Yayınları) başlıklı otobiyografik eserini Fransızcaya çevirdi. Halen Fransa'daki sosyal yardımlaşma dernekleri için gönüllü tercümanlık ve çeşitli yayınevlerinde edebiyat çevirmenliği yapmaktadır.

FIRTINA

*Udo Adası'nın deniz kadınları
Haenyeo'lara*

Adayı karanlık basıyor.

Karanlık oyukları dolduruyor, tarlalara sızıyor, bir gölgeler meddücezri yavaş yavaş her şeyin üstünü kaplıyor. Aynı anda, insanlar adayı boşaltıyor. Turistler her sabah saat sekiz feribotuyla adaya geliyorlar, ıssız alanları dolduruyor, plajlara akın ediyorlar, pis bir su gibi yollardan ve toprak patikalardan akıyorlar. Sonra karanlık basınca kalabalıklar boşalıyor, geri çekiliyor, kayboluyor. Gemiler onları alıp götürüyor. Ve gece oluyor.

Adaya ilk kez otuz yıl önce gelmiştim. Zaman her şeyi değiştirmiş: Güçlkle tanıyorum mekânları, tepeleri, sahilleri ve doğudaki çökmüş kraterin biçimini.

Niçin geri döndüm buraya? Yazmaya çalışan bir yazarın gidebileceği başka yerler yok muydu? Yok muydu dünyanın uğultusundan uzakta, daha sessiz, daha kibirsiz başka bir sığınak, çalışma masasında daktilo başında oturup, duvara karşı satırlarca yazı yazılabilecek başka bir yer? Yeniden görmek istedim bu adayı, dünyanın bu parçasını, tarihsiz ve belleksiz bu yeri, okyanusun kamçılıdığı, turistlerin yorgun düşürdüğü bu kayalığı.

Otuz yıl, bir ineğin ömrü kadar. Buraya rüzgâr için gelmiştim; deniz için; yularlarını sürüyerek başıboş gezinen yarı vahşi atlar için; geceleri patikaların ortasında dikilen inekler, onların sis düdüklerini andıran dokunaklı böğürtüleri ve bir de zincirlenmiş köpeklerin havlamaları için.

Otuz yıl önce adada otel yoktu, dalgakıran yakınında haftalık kiralanen odalar ve sahil kenarındaki tahta barakalarda restoranlar vardı sadece. Tepelerde ufak ahşap bir kulübe kiralamıştık: Konforsuz, rutubetli ve soğuktu ama uygun bir yerd. Mary Song benden on iki yaş büyüktü, maviye çalan simsiyah güzel saçları, güz yaprağı renginde gözleri vardı. Bangkok'ta bir otelde zengin turistlere blues şarkılar söylüyordu. Niçin benimle birlikte gelmek istemişti bu her şeyden uzak adaya? Fikir benden çıkmamıştı, sanırım önce o bahsetmişti buradan. Fırtına zamanı ulaşılamayan vahşi bir kayalıktan bahseden birilerini duymuştu: "Sessizliğe ihtiyacım var," demişti. Ya da benim fikrimdi belki bu, sessizliği isteyen bendim. Yitirilmiş yılların ardından yazı yazmak, yazmaya yeniden başlamak için. Sessizlik, uzaklık. Rüzgârın ve denizin sessizliği. Soğuk geceler, yıldız kümeleri.

Artık tüm bunlar hatıradan ibaret. Hafıza önemsiz, sürekliliği yok. Önemli olan tek şey şimdiki zaman. Bunu çetin sınavlardan geçerek öğrendim. Rüzgâr benim yoldaşım. Bu kayalıklarda aralıksız esiyor, doğu ufkundan kopup gelerek volkanın bitkin yamacına vuruyor, tepelere meyledip sivri lav setlerinin arasından üflüyor, mercan kumlarını ve kırık deniz kabuklarını okşarcasına geçip gidiyor. Geceleyin otel odamda (*Happy Day*, bu isim nereden çıkmış? Sanki batık bir tahta sandığın üstünde yazılı natamam bir isim.) rüzgâr, pencere ve kapı aralıklarında ısıkl çalışıyor, paslı demir yatağın bir gemi enkazının parçasını anımsattığı boş odadan geçip gidiyor. Sürgünümün, yalnızlığımın başka sebebi yok: yalnızca kurşuni gökyüzü ve deniz. Denizkulağı avcısı kadınların dokunaklı seslenişleri, çığlıkları ve ısı-

lıkları; bir nevi yabancı ve ilkel bir lisan, dünyayı insanlardan önce uzun süre işgal eden deniz hayvanlarının lisanı... *Aouah, iya, ahi, ahi!* Mary bana adayı gezdirirken de avcı kadınlar buradaydı. O zamanlar her şey farklıydı: Denizkulağı avcısı kadınlar yirmili yaşlarındaydı, taşlarla doldurdukları kemerleri ve Japon askerlerinin cesetlerinden aldıkları maskelerle çıplak dalıyorlardı denize. Eldivenleri yoktu, ayakkabıları da. Şimdi yaşlanmışlar, siyah kauçuk dalgıç giysileri giyorlar, akrilik örgü eldivenler takıyorlar ve canlı renklerde plastik ayakkabıları var. Gün sonunda işleri bitince topladıkları ürünleri pusetlerin içine boşaltıp sahil yolunda yürüyorlar. Kimilerinin elektrikli scooterları, benzinli üçteker motosikletleri var. Kemerlerinde de paslanmaz çelik bıçaklar. Kayalıkların arasında kendileri için inşa edilmiş beton tuğlalı bir kulübenin yanında dalgıç giysilerini çıkarıyor ve açık havada hortumla yıkıyorlar, sonra romatizmalı bacaklarıyla topallayarak evlerine dönüyorlar. Rüzgâr onların yıllarını beraberinde sürüklemiş, benim yıllarımı da... Gökyüzü kurşuni, vicdan azaplarının rengi. Deniz kötü, dalgalı; alçak yarıları, sivri lav kayalıklarını dövüyor; geniş su birikintilerinde, dar koyların ağzında buruluyor; çalkalanıyor. Her gün avlanan bu kadınlar olmasa deniz erişilmez bir düşmana dönüşürdü. Her sabah deniz kadınlarının çığlıklarına kulak veriyorum, başlarını sudan çıkarınca aldıkları hırıltılı soluklara: *Ahouiii, iya!* Geçmiş düşünüyorum, kaybolan Mary'yi hayal ediyorum, onun blues söyleyen sesini düşünüyorum, gençliğini, kendi gençliğimi... Savaş her şeyi silip süpürdü, kırıp döktü. Savaş o vakitler hoş görünüyordu gözüme, onu yazmak istiyordum, onu yaşamak ve ardından yazmak. Savaş uzun siyah saçları, parlak gözleri, büyüleyici bir sesi ve rüya gibi bir vücudu olan genç bir kızdı. Şimdi asık suratlı, kaba bir ihtiyara dönüştü: kindar, gaddar ve insaniyetsiz bir cadaloza. Görüntüler geliyor aklıma, hafızamın derinlerinden kopup gelen görüntüler: leş gibi sokaklarda paramparça cesetler, kesik başlar, benzin

birikintileri, kan gölleri. Ağzımda ekşi bir tat, vücudumda berbat bir ter. Çıplak bir ampulün aydınlattığı penceresiz daracık bir odada dört adam bir kadını tutuyor. İkisi kadının bacaklarının üstüne oturmuş, birisi el bileklerini geniş bir şeritle bağlamış, dördüncüsüye büyük bir hınçla tecavüz ediyor kadına. Tıpkı rüyalarındaki gibi ses yok. Sadece boğuk bir soluk, tecavüzcünün soluğuyla başka birinin soluğu, korkudan nefesi kesilmiş kadının hızlı ve tiz soluğu. Belki de başlarda bağırıyordu çünkü yarılmış alt dudağında bir yumruğun izi kalmış, dudağından akan kan çenesinin üstünde yıldızı andıran bir şekil oluşturmuş. Tecavüzcünün solukları hızlanıyor: derinden gelen boğuk bir hırıltı, bir makineden çıkan kesik ve aralıklı bir ses gibi, gittikçe hızlanan ve asla durmayacakmış gibi gelen bir ses.

Mary, bundan çok sonraydı; içmesi gerekenden fazla içen, denizin aldığı Mary. Adayı kıttadan ayıran boğazdan birlikte geçerken, “Bunu yapabilirim” demişti bana. Güneş batarken denize girmiş; deniz yüzeyi gelgitte çarşaf gibiymiş, şarap rengi su dalga dalga halkalar halinde ağır ağır ilerliyormuş. Mary’yi denize girerken görenler onun huzurlu olduğunu, gülümsediğini söylemişlerdi. Üzerinde yüzücü giysisi varmış; kolsuz, dize kadar mavi bir tulum. Siyah kayalıkların arasına sokulmuş, yüzmeye başlamış, ta ki dalgaların ve batan güneşin pırıltıları arasında onu seyredenlerin bakışlarından yitene dek.

Hiç bilememiştim, hiç anlayamamıştim, hiç tahmin edememiştim. Kulübemizin odasındaki giysilerini sanki yolculuğa çıkacakmış gibi katlayıp yerleştirmişti. Boş pirinç şarabı şişeleri, açılmış sigara paketleri. Bir çanta ve içinde tanıdık birkaç eşya: tarak ve saç fırçası, cımbız, ayna, allık, ruj, mendil, anahtarlar, bir miktar Amerikan ve Japon parası. Sanki iki saat sonra geri dönecekti. Adadaki tek polis memuru -kısa ve dik saçlı, delikanlı edalarında genç bir adam- çı-

karmıştı eşyaların listesini. Her şeyi bana bırakmıştı; bir akrabaydım sanki, bir arkadaş. Kalıntıları bulunursa benim teslim almamı, onu yaktırmamı ve küllerini denize savurmamı söylediler. Ama bu önemsiz eşyalardan başka bir şey hiç olmadı. Giysilerinden bazıları- nı ev sahibi kadın kendisi için aldı: güzel mavi ayakkabıları, hasır şapkayı, külotlu çorapları, güneş gözlüklerini, el çantasını. Kimlik belgelerini avluda yaktım. Anahtarlarını ve özel eşyalarını kıtaya dö- nerken geminin güvertesinden denize fırlattım. İki dalganın arasın- da altın yaldızlı bir parıltı belirdi; onları aç bir balığın, bir kırca mer- canın ya da bir kefaletin yuttuğunu düşündüm.

Cesedi hiç bulunamadı. Yumuşacık kehribar tenli, dansçılar ve yüzücüler gibi kaslı bacaklı, siyah uzun saçlı Mary. “Ama niçin?” diye sormuştu polis memuru. Tek sözü bu olmuştu. Sanki günün bi- rinde yanıtı öğrenebilecekmişim gibi. Sanki bu gizemin anahtarı bendeymiş gibi.

Fırtına başlayınca rüzgâr doğu ufkundan aralıksız eserken Mary geri geliyor. Halüsinasyon görmüyorum, aklıma yitirmeye de başlama- dım -gerçi hapishane hekimi rapor yazarken dosyamın üst kısmına o uğursuz Ψ harfini çiziktirmişti- tam aksine denizin ve rüzgârın bera- berinde sürüklediği her şeyi algılamak için tüm duyularım keskin- leşti, teyakkuz halinde ve sonuna kadar açık. Tanımlanabilir bir şey değil bu, yine de ölüme değil de hayata dair bir his tenimi sarıp sar- malıyor, Mary ile oynadığımız aşk oyunlarının hatıralarını canlandı- rıyor. Odamızın karanlığında aşağıdan yukarıya hafif okşamalar, soluklar, dudakların tadı, aşkın ağır dalgalarına kapılana dek içimi ürperten tutkulu öpüşmeler, karın karına birleşen bedenlerimiz ve uzun süredir bana yasak olan, kendime yasakladığım her şey çünkü hayatımın geri kalanını tutsak geçireceğim.

Fırtınada sesini duyuyorum, çarpan yüreğini, soluğunu hissed-

yorum. Rüzgâr camlı kapının aralıklarında gıcırıyor, pasın kemirdiği kenardan içeri dalıyor, odayı baştan başa geçip kapıyı çarpıyor. O zaman adada her şey duruyor. Artık kanaldan feribotlar geçmiyor, scooterların ve arabaların gidiş gelişleri kesiliyor, gündüz geceyi andırıyor, yer yer gök gürültüsüz şimşeklerle aydınlanan zifiri karanlık bir geceyi. Mary havanın sakin olduğu bir akşam, ayna gibi dümdüz denizde kayboldu. Fırtınayla geri dönüyor, atomları derinliklerden birer birer fırlıyor. Başlarda buna inanmak istemiyordum. Dehşete kapılıyordum ve bu görüntüleri engellemek için avuçlarımla şakaklarımı sıkıyordum. Boğulan birini hatırlıyorum: bir kadını değil de yedi yaşında bir çocuğu. Bir akşam kaybolmuştu, Mary ve ben gecenin bir bölümünü ada sakinleriyle birlikte onu arayarak geçirmiştik. Elimizde fenerle sahil boyu yürüyor, çocuğa sesleniyorduk ama adını bilmiyorduk. Mary bağıırıyordu: “Hey, ufaklık!” Allak bullak olmuştu, yanaklarından aşağı yaşlar süzülüyordu. O zaman da aynı rüzgâr vardı, bu dalgalar, denizin derinliklerinden yükselen bu aynı lanetli koku. Şafak vakti çocuğun cesedinin bulunduğu haberi geldi. İki kayalık arasındaki bir kumsaldaıydı. Rüzgâr sesini andıran bir iniltiyi takip ederek yaklaştık, çocuğun annesinin sesiydi bu. Çocuğunu dizlerinin üstüne yatırmış, siyah kumlarda oturuyordu. Çocuk çıplaktı, burmalı bir kolyeyi andıran kirli tişörtü haricinde tüm giysilerini deniz alıp götürmüştü. Yüzü bembeyazdı fakat hemen fark ettim: Balıklar ve yengeçler cesedini yemeye başlamışlardı bile, burnunun ucunu ve penisini yemişlerdi. Mary yaklaşmak istememişti, korkudan ve soğuktan titriyordu, ona sarılmıştım. Odada, yatakta, birbirimizi okşamadan, dudak dudağa soluk alıp vererek sarmaş dolaş yatmıştık.

Bu görüntü bana musallat oluyor: askerler işlerini görürken haç biçimindeki vücuduyla yerde yatan o kadın, yaralı ağzının alt kısmında kapkara bir yıldız şeklinde kurumuş kan ve bana bakan gözleri. Hal-